

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 26 mars 1936 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare statsunderstöd till torrläggningsföretaget Ätrans reglering i Skaraborgs och Älvsborgs län.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 6 mars 1936 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 153, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till nedskrivning av de till reglering av ån Ätran för torrläggning av vattenskadade marker inom Vartofta—Åsaka m. fl. socknar av Skaraborgs län samt Norra Åsarps m. fl. socknar av Älvsborgs län den 31 december 1924 beviljade lån från odlingslånefonden samt den 27 juni 1927 och den 6 april 1934 beviljade lån från statens avdikningslånefond må från statens avdikningsanslag anvisas ett belopp av 60,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas, i den mån därför ej nedan redogöres, till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet.

Den 31 december 1924 anvisade Kungl. Maj:t till reglering av ån Ätran för torrläggning av vattenskadade marker inom Vartofta—Åsaka, Vistorps och Vårkumla socknar av Skaraborgs län samt Norra Åsarps, Kölabý och Smula socknar av Älvsborgs län dels statsbidrag från allmänna avdikningsanslaget med 59,500 kronor, dels ock lån från odlingslånefonden med 178,500 kronor, varjämte Kungl. Maj:t fastställde för företaget upprättad arbetsplan.

Den 11 juni 1927 medgav lantbruksstyrelsen viss ändring i arbetsplanen och föreskrev i samband därmed, att nyssnämnda statsbidrag och lån skulle minskas till 58,530 kronor respektive 175,620 kronor.

Vidare har Kungl. Maj:t till företagens utförande anvisat dels den 27 juni 1927 lån från statens avdikningslånefond med 63,540 kronor, dels ock den 19 april 1929 — under förutsättning att nyssnämnda lån å 63,540 kronor minskades med 9,400 kronor till 54,140 kronor — statsbidrag från statens avdikningsanslag med 18,050 kronor.

Slutligen beviljade Kungl. Maj:t den 6 april 1934 till vissa i företaget delaktiga fastigheter, vilkas ägare icke erhållit del av omförmälda statsunderstöd, ytterligare såväl statsbidrag från statens avdikningsanslag med 610 kronor som lån från statens avdikningslånefond med 1,830 kronor.

I en till Kungl. Maj:t ställd ansökning den 12 december 1934 har *styrelsen för torrlägningsföretaget Ätrons reglering* — under åberopande av en utav statens lantbruksingenjör S. Hallin med biträde av gode män verkställd, den 10 december 1934 dagtecknad utredning — anhållit om befrielse för delägarna i företaget från skyldighet att återbetala så stor del av omförmälda till företaget beviljade lån, som svarade mot den del av beräknad jordförbättring, som respektive delägare icke kunde anses hava kommit i åtnjutande av, eller alternativt om beviljande för vissa av delägarna av statsbidrag för vidtagande av sådana åtgärder, att den beräknade jordförbättringen för deras del uppkomme. Efter remiss hava utlåtanden i ärendet avgivits av länsstyrelserna i Skaraborgs och Älvsborgs län gemensamt den 30 november 1935, därvid fogats yttranden av lantbruksingenjören Hallin samt landsfiskalen i Vartofta distrikt, av lantbruksstyrelsen den 30 januari 1936 och av statskontoret den 25 februari 1936.

Torrlägningsföretaget, som är uppdelat på två från varandra skilda avdelningar, I och II, och berör omkring 70 fastigheter, omfattar

åker	697.63 hektar
annan mark	217.74 »

Summa 915.37 hektar.

Av den sammanlagda arealen belöpa å avdelning I 441.28 hektar och å avdelning II 474.09 hektar.

Företaget är slutfört. Arbetena hava godkänts av lantbruksstyrelsen den 4 september 1929.

Fördelningen på förenämnda båda avdelningar av areal, båtnad, kostnad och statsunderstöd framgår av följande tabell.

Avdelning	Areal hektar	Båtnad kronor	Kostnad kronor	Statsunderstöd	
				Bidrag kronor	Lån kronor
I	441.28	289,279.—	257,204.29	63,060.—	189,190.—
II	474.09	123,008.90	57,196.57	14,130.—	42,400.—
Summa	915.37	412,287.90	314,400.86	77,190.—	231,590.—

Det till företaget beviljade statsbidraget har utgjort omkring 31 procent av den år 1924 beräknade kostnaden för företaget.

De beviljade odlingslånen motsvara ett belopp av omkring 429 kronor för hektar inom avdelning I och ett belopp av omkring 89 kronor för hektar inom avdelning II. Annuiteten å lånen utgör omkring 28 kronor för hektar inom den förra och 6 kronor för hektar inom den senare avdelningen.

Lånet å 178,500 kronor skall amorteras under åren 1932—1957 och lånet å 54,140 kronor under åren 1934—1959. Plan för återbetalning av det år 1934 beviljade lånet å 1,830 kronor har ännu ej blivit fastställd.

Länsstyrelserna i Skaraborgs och Älvsborgs län, lantbruksstyrelsen och statskontoret ha förklarat, att ett ytterligare statsunderstöd till intressenterna i avdelning I till belopp av 60,000 kronor syntes vara skäligt.

Departementschefen har i ärendet huvudsakligen anfört följande.

Av utredningen framgår, att kostnaderna för torrläggningen inom avdelning I av ifrågavarande företag på grund av omständigheter, över vilka delägarna ej kunnat råda, blivit betydligt högre än vad vid företagets påbörjande beräknats ävensom att för samma mark båtnaden genom företaget vid syneförrättningen uppskattats alltför högt. Härigenom har förhållandet mellan den verkliga kostnaden och båtnaden blivit ett annat än som av intressenterna kunnat förutses. På grund härav och med hänsyn till den ekonomiska belägenhet, vari vissa av torrläggningsföretagets delägare befinna sig, finner jag skäligt, att ytterligare statsunderstöd beredes företaget. Tillräckliga skäl synas mig dock icke förebragta för lämnande av understöd till utvinnande av påräknad men ej vunnen båtnad liksom ej heller för understöd till företagets avdelning II. Jag tillstyrker, att till nedskrivning i skälig grad av de andelar av till företaget beviljade lån ur odlingslånefonden och statens avdikningslånefond, vilka belöpa å till avdelning I av företaget hörande marker, må från statens avdikningsanslag anvisas ett belopp av 60,000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa bidragsbeloppets fördelning å de i företaget ingående fastigheterna. Beloppet torde icke böra inräknas i det belopp, som Kungl. Maj:t enligt riksdagens medgivande äger för visst år bevilja jämlikt gällande bestämmelser för avdikningsanslagets användning.

Utskottet.

Utskottet, som icke har något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 26 mars 1936.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 45.